

DELO

glasilo KPI za slovensko narodno manjšino

Leto XXVII. - Štev. 1 (841)

T R S T - 17. januarja 1975

100 lir

Priprave na kongres KPI

Priprave na XIV. kongres KPI, ki bo v Rimu od 18. do 23. marca t.l., so se dejansko že začele. Še pred vsedravnim kongresom bodo kongresi federacij in sekcij partije.

Kongres tržaške federacije KPI se bo začel 27. februarja t.l. Značilnost tega kongresa bo v tem, da bo odprt, da se ga bodo lahko udeležili tudi nečlani partije. Izvršni komite tržaške federacije je že razvil široko razpravo o vprašanjih, ki bodo predmet razprave na kongresu. O tem govorijo tudi posamezne sekcije, ki te dni sklicujejo plearne sestanke.

Razprave, ki so v teku v partijskih organizacijah, slonijo na referatu generalnega tajnika partije tovariša Berlinguerja na nedavnem zasedanju CK KPI. Ta referat obravnava v prvi vrsti vprašanja, ki so v zvezi s sedanjo krizo v Italiji in v svetu, kaže pa tudi smernice za izhod iz te krize.

Na Tržaškem je v središču pozornosti v razpravah obstoječi gospodarski položaj, pa tudi preverjanje stališč, ki jih do tega vprašanja imajo KPI in druge politične sile. Seveda so predmet razprave tudi druga aktualna vprašanja, med katerimi spadajo na prvo mesto delegirani dekreti o šoli. O tej tematiki bodo slovenski komunisti razpravljali tudi na izredni skupščini, ki bo v Ljudskem domu v Križu.

V Gorici so slovenski komunisti imeli posebno konferenco, na kateri so poglobili vprašanja, ki neposredno zanimajo slovensko narodnostno skupnost.

Komunistična partija se čedalje bolj krepi in njen vpliv nenehno raste. To med

drugim potrjuje tudi dosedanji rezultat kampanje za včlanjevanje. Ko je tajnik tržaške federacije KPI Rossetti analiziral vzroke napredovanja partije, je med drugim poudaril naslednje: Splošna linija KPI je zelo zanimiva. Partija je popularna. To velja na splošno v Italiji, kot tudi pri nas. Nastala je nova generacija kadrov, okrepile so se tudi sekcije in danes razpolagajo z usposobljenimi ljudmi. Življenje partije je živo in postaja čedalje bolj privlačno tudi za mlada pokolenja. Partiji je uspelo ustvariti povezavo med starejšo in mlajšo generacijo in pomlajevanje organizacije se razvoja povsem normalno.

Omembe vredno je tudi dejstvo, da je partija enotna, da ne pozna sektaštva in ne strujarstva. In prav v tem je tudi njena moč.

Prekinjena razprava o reformi RAI-TV

Poslanska zbornica je začela razpravljati o reformi RAI-TV. Za nas Slovence je predvidena reforma še posebej važna, saj med drugim določa tudi ustanovitev televizijskih oddaj v našem jeziku. Poslanec Škerk je namreč v komisiji poslanske zbornice, ki je razpravljala o vladnem dekretu v zvezi z reformo RAI-TV, predlagal in ob podpori vseh poslancev KPI ter številnih uglednih predstavnikov drugih

D. 34.276/R66

Komunisti in kultura

Pred dnevi sta se sestala CK in CK KPI. Na skupni seji sta razpravljala o vprašanjih kulture in o vlogi, ki jo morajo imeti komunisti pri kulturnem življenju. Uvodno poročilo, ki ga je na zasedanju podal član partijskega vodstva Napolitano, je skupščina soglasno odobrila. V razpravi so sodelovali številni znani kulturni delavci, člani CK KPI. Sodeloval je tudi tov. Cuffaro, tajnik deželnega komiteja Furlanije-Julijske krajine.

V poročilu, ki ga je podal tov. Napolitano, je med drugim rečeno, da si KPI noče prilastiti nikakršnega monopola nad kulturnim življenjem, niti nad napredno kulturno, saj meni, da je nujna dialektična enotnost naprednih sil, marksističnega pa tudi katoliškega izvora, ki se želijo soočiti s sodobnimi problemi družbe. Tudi zato se KPI bori proti vsakršnim administrativnim posegom na kulturnem področju. KPI poziva komunistične izobražence, da se s še večjim elanom in ustvarjalnostjo spoprijemajo s sodobnimi vprašanji in se pri tem ne zapirajo sami vasi vase, pač pa naj se soočajo z drugimi kulturnimi skupinami.

V sredo, 22. januarja ob 20. uri bo v Ljudskem domu v Trstu (Ulica Madonnina 19) proslava 54. obletnice ustanovitve KPI. Govoril bo član osrednjega vodstva partije tovariš Ceravolo.

Udeležite se.

političnih strank, uspel, da je bil odobren zadevni predlog. Toda nenadoma je zadeva reforme RAI-TV, zaradi obstrukcije fašistov in drugih desničarjev, obtičala na mrtvi točki. Spričo te obstrukcije je poslanska zbornica prekinila razpravo o tej zadevi in vlada bo izdala nov zakonski predlog za reformo RAI-TV. Lahko pa rečemo, da do prekinitve te razprave ni prišlo samo zaradi obstrukcije fašistov in drugih desničarjev, temveč tudi zaradi oklevanja vodstva krščanske demokracije.

Konferenca v Gorici

Dne 4. in 5. januarja t.l. je bila v Gorici konferenca slovenskih komunistov in Gorice, Sovodenj in Števerjana. Na njej so obravnavali številna aktualna vprašanja. Konferenca se je udeležil tudi tajnik goriške mestne sekcije partije tov. Coceani.

Prof. Ivan Bratina je analiziral zgodovinski in teoretični pomen naroda in narodnostnih manjšin v luči markstistične teorije. Govoril je tudi o odnosih KPI do slovenske manjšine v Italiji. Prof. Venko

Devetak je govoril o pravnem položaju Slovencev v Italiji. Ter o vsebini zakonskega predloga KPI za globalno zaščito slovenske manjšine v naši deželi. Dr. Mirjam Devetak je govorila o sedanjem političnem in gospodarskem položaju Slovencev v Gorici in o problemih, ki so v zvezi razlašanjem zemlje slovenskih kmetov. Univ. študent Ace Mermolja pa je govoril o kulturnem življenju goriških Slovencev.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Deželni komite KPI Furlanije-Julijske krajine - komisija za slovenska vprašanja - priredi v soboto, 18. januarja 1975 ob 17. uri v Ljudskem domu v Križu deželni aktiv slovenskih komunistov.

Uvodno poročilo z naslovom: Slovenska tematika v sedanjem političnem položaju s posebnim ozirom na vprašanje delegiranih dekretov za upravljanje šolstva" bo podal prof. Boris Iskra.

Razpravo bo vodil načelnik komisije za slovenska vprašanja Dušan Lovriha.

Konferenca v Gorici

Udeleženci konference so med drugim ugotovili, da je bila zmaga nad nacifašizmom, tudi sad sodelovanja goriških slovenskih in italijanskih antifašistov, in da je v dolgoletnem boju proti fašizmu dala izredno velik delež komunistična partija.

Na konferenci je bilo tudi poudarjeno, da mora biti 30. obletnica zmage nad nacifašizmom ponovna vzpodbuda za sodelovanje slovenskih in italijanskih delovnih ljudi in da slovenski komunisti sprejemajo trdno obvezo, da bodo aktivno prispevali k izvedbi proslav, ki naj bi se vršile tudi v prosvetnih društvih in šolah.

V izjavi, ki je bila objavljena na tej konferenci goriških, sovedenjskih in števerjanskih komunistov je dalje rečeno:

"Bodočnost slovenske narodnostne skupnosti in splošen gospodarski razvoj na Goriškem sta odvisna tudi od dobrih odnosov med Italijo in Jugoslavijo. Zato se komunisti zavzemamo za odstranitev ovir, ki škodujejo sodelovanju med obema državama.

V izjavi je dalje rečeno, da so perspektive, ki jih nudita ustanovitev rajonskih konzult in šolskih svetov, ugodne za razvoj demokracije, da pa je potrebna globalna zaščita Slovencev v skladu z določili republiške ustave in posebnega statuta dežele.

Na koncu izjave pa goriški tovariši pozivajo goriške Slovence naj v največjem številu vstopijo v vrste KPI.

PRISPEVKI

V počastitev spomina Elze Slavec - Kozina iz Boljunca, Miro Žerjal iz Boljunca števil. 133 daruje 2.000 lir v sklad Dela.

V počastitev spomina Dušana Ote iz Boljunca, ki je pred 30. leti padel v boju na Ostrožnem brdu, daruje Pepi Ota iz Boljunca 5.000 lir. za sklad Dela.

Dne 5. t.m. je minilo 30 let. od dneva, ko je zloglasna colottijevska policija aretirala Branka Žerjala iz Boljunca. Ob spominu na to žalostno obletnico je Branko Žerjal prispeval 5.000 lir za sklad dela.

Maver Dorče iz Boljunca daruje v sklad Dela 5.000 lir.

Skupina članov šempolajske celice KPI je v počastitev spomina pred nedavnim umrlega tovariša Alojza Škerka iz Trnovce prispevala za sklad Dela 5.000 lir.

Za sklad Dela so prispevali: Gigi Škerk iz Trnovce 500 lir, Adam Leopold iz Nabrežine 1.500 lir in Mirko Kosmina iz Šempolaja 500 lir.

Ob 30. letnici smrti brata Mira, partizana iz Trebč, darujeta sestri Gizela in Karmela Županovi 5.000 lir za sklad Dela.

Ob vpisu naročnine za leto 1975 je tov. Martin Sosič iz Banov prispeval 1.500 lir za sklad Dela. Alojz Briščik iz Barkovelj pa 1.000 lir.

Vsem darovalcem iskrena hvala.

Razgovori o zdravstvenem varstvu

Na pobudo predstavnikov zdravstvenega zavarovanja kmetov, obrtnikov in trgovcev iz Furlanije - Julijske krajine ter predstavnikov zvezne skupnosti zdravstvenega varstva in zavarovanja iz SR Slovenije so se dne 14. januarja 1975 v Ljubljani vodili razgovori o medsebojnem sodelovanju na tem področju.

Ragovoru so prisostvovali tudi predstavniki pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji.

Uvodoma je jugoslovanski generalni konzul v Trstu tov. Renko predstavnikom obeh dežel zaželel uspešem potek razgovorov.

Po večurni razpravi so se udeleženci seznanili s temelji zavarovanja (zdravstvenega in pokojninskega sistema) za zavarovance kmete, trgovce in obrtnike tako v Furlaniji-Julijski krajini, kot v SR Sloveniji. Poudarjeno je bilo, da bi izmenjava iskušanj in doseženih rezultatov lahko koristila obema deželama pri nadaljnjem izpopolnjevanju sistema socialnega zavarovanja, še zlasti zdravstvenega zavarovanja. S 1. januarjem 1975 se je v Italiji pristopilo k prvi fazi pomembne reforme sistema zdravstvenega zavarovanja. Večje pristojnosti, ki jih ima dežela Furlanija - Julijska krajina, ji omogočajo tesnejše sodelovanje tudi z republike Slovenije in s tem uspešnejše razreševanje problemov zdravstvenega zavarovanja.

Še posebej je bil izražen obojestranski interes za sodelovanje v zvezi s konkretnim nudenjem zdravstvenega varstva občanom iz obeh dežel. V ta namen bi bilo koristno, da bi pristojni dejavniki v obeh deželah na podlagi današnje izmenjave mnenj pristopili k konkretnemu sodelovanju in dogovorom.

Slovenski solidarnostni sklad

Uredništva zamejskih slovenskih časnikov Primorskega dnevnika, Novega lista, Gospodarstva in Dela ustanavljajo "Slovenski solidarnostni sklad" za pomoč tistim, ki bi zaradi vztrajnega uveljavljanja pravice do uporabe slovensščine v odnosih z organi in predstavniki oblasti, bili sodno ali administrativno preganjani in bi zaradi tega morali nositi tudi finančne žrtve. Sredstva iz tega sklada bodo do deljevana namensko, v prvem konkretnem primeru pa za plačilo sodnih stroškov, ki jih je doslej imel in bi jih morebiti še imel prof. Samo Pahor ter za morebitni odkup zarubljenih mu Hlavatyjevih slik na dražbi.

S svojo pobudo želijo uredništva navedenih slovenskih zamejskih časnikov dati praktično obliko široki solidarnosti, ki jo je slovenska zamejska javnost na razne načine pokazala ob nedavni krivični, na še vedno veljavnem fašističnem zakonu temelječi, obsodbi prof. Sama Pahorja.

Prispevke za "Slovenski solidarnostni sklad" sprejemajo uredništva in uprave navedenih časnikov, ki bodo poskrbela tudi za njih objavljanje. Zbrana sredstva bodo uredništva nakazovala na tekoči račun pri Tržaški kreditni banki v Tr.tu.

Na praznik 6. januarja je bilo v Čedadu tradicionalno srečanje izseljencev iz Slovenske Benečije. Prireditelj je izredno lepo uspela. Tembolj uspešna je bila tudi zato, ker so, poleg članov Slovenskega gledališča iz Trsta, nastopili številni pevci in godbeniki iz Slovenske Benečije. Sodelovala je tudi folklorna skupina iz Režije. (Na gornji sliki: pevski zbor iz Ljes)

Komunisti zahtevajo sklicanje skupščine kraške gorske skupnosti

Po premostitvi dolgotrajne krize levega centra na deželni ravni in ob imenovanju novega deželnega odbora, odnosno ob njegovi delni spremembi, je predsednik Comelli predložil deželnemu svetu nov program. Značilno je bilo, da v novem programu ni bilo omenjeno vprašanje gorskih skupnosti, ki so, odnosno bi morale biti, pomemben činitelj krajevne samouprave in nadaljnje decentralizacije oblasti. Prav tako ni bilo niti besedice o področnih komprensorijih. Seveda smo tudi zaradi tega kritizirali program in poudarili, da ne kaže znakov volje po spremembi na gospodarskem in na drugih področjih ter po dejanskem razvoju, ki je nujno potreben za izhod iz slepe ulice, v kateri se, po krivdi zgrešene politike levega centra, nahaja dežela.

Ker se vprašanje konstituiranja gorske skupnosti tržaškega in goriškega Krasa, ni premaknilo z mrtve točke, in ker ni bila še sklicana skupščina, so deželni svetovalci KPI Lovriha, Colli in Zorzenon poslali predsedniku deželnega sveta pismeno vprašanje glede sklicanja te skupščine gorske skupnosti in novega osnutka deželnega zakona o kraških rezervatih. Svetovalci pripominjajo, da je že oktobra 1974 tedanji deželni odbornik za krajevne uprave zagotovil, da bodo skupščine vseh gorskih skupnosti sklicane do konca novembra 1974 kar pa se ni zgodilo. Pripominjajo tudi, da se govori in piše o novem osnutku zakona o kraških rezervatih, ter poudarjajo, da bi se o tem osnutku zakona morala razviti široka

razprava, pri kateri naj bi sodelovale razne ustanove in tudi zadruga, ki delujejo na Krasu. Prav zaradi tega, tako poudarjajo svetovalci KPI, je nujno, da se skliče kraška gorska skupnost.

Spominska svečanost v Borštu

V Borštu so slovesno počastili spomin junaških partizanskih borcev, ki so pred 30 leti padli v neenakem boju z naci-fašisti. Slovesnost je organiziralo prosvetno društvo Slovenec skupaj s krajevno sekcijo partizanske zveze. Na prireditvi je govoril predstavnik ANPI iz Trsta Dušan Košuta. Pel je tudi domači pevski zbor. Nastopili so tudi mladi recitatorji. Na pročelje hiše, kjer je vzdano spominsko obeležje, so položili vence

Srečanje v Vidmu

Predstavniki slovenskih kulturnih društev, ki delujejo v Slovenski Benečiji, so se dne 12. decembra 1974 srečali s predstavniki videmske federacije KPI.

Na tem srečanju so razpravljali o položaju, v katerem delujejo omenjena društva, o potrebi po okrepitvi akcije za priznanje pravic slovenske manjšine in za gospodarski ter družbeni razvoj Nadiških dolin, Terske doline in Kanalske doline.

Predstavniki videmske federacije KPI so ponovno potrdili svojo obvezo, da se bodo še naprej zavzemali na priznanje pravic slovenske manjšine in za spoštovanje republiške ustave.

Komunisti bodo med drugim zahtevali, naj pokrajinska uprava v Vidmu akliče posebno konferenco, na kateri bodo obravnavali položaj Slovencev v videmski pokrajini.

Kissinger grozi

Ali je res, da bi bile ZDA pripravljene sprožiti vojno zaradi nafte? To vprašanje srečujemo, zlasti v zadnjem času, v številnih časopisih.

O zadevi se je začelo govoriti in pisati po nekem intervjuju, ki ga je dal za časopis "Business Week" ameriški državni tajnik Kissinger. V omenjenem intervjuju je Kissinger, brez ovinkov, izjavil "da ne more trditi, da se ZDA zaradi nafte v nobenem primeru ne bi poslužile sile". Te besede so zadostovale za potrditev mnenja tistih, ki so že prej trdili, da bi bili sedanji ameriški državniki zmogni sprožiti oborožen spopad tudi zaradi nafte.

Seveda niso vsi ameriški državniki istega mnenja kot Kissinger. Predstavniki ameriške demokratične stranke Reuss je npr. dejal, da so "nemoralne hipoteze, ki jih širi Kissinger", poslanec Reuss, ki pripada isti stranki, pa je dejal, da so trditve državnega tajnika "nepremišljene, neumestne in neopravičljive". V ZDA, kjer je v modi sondiranje o javnem mnenju, so takoj po intervjuju Kinssingerja začeli objavljati izjave raznih vplivnih ljudi pa tudi navadnih zemljanov. Zanimivo je, kaj je v zvezi s Kissingerjevimi besedami izjavil neki delavec iz Detroita. Dejal je: "ali ni zadostovala vietnamska lekcija?"

V zadevo je posegel tudi sam ameriški predsednik Ford ter skušal "pojasniti" Kissingerjeve besede ter zmanjšati njihovo težo, v bistvu pa je s Kissingerjem soglašal. Ford je dejal, da Kissinger ni izjavil, da bodo ZDA uporabile silo, da bi s tem dosegle spremembo cen petrolejske surovine, temveč da je možna tudi uporaba sile, če se bo industrijski svet znašel v zanki".

Malokatera javno izgovorjena beseda v političnem življenju je v zadnjem času izzvala toliko vznemirjenosti in zaskrbljenosti širom po svetu kot nedavna izjava Kissingerja, da ni mogoče popolnoma izključiti uporabe vojaške sile zaradi nafte.

Novica o možni vojaški intervenciji Združenih držav v naketerih državah Bližnjega vzhoda zaradi "rešitve" akutnega problema nafte, da bi preprečili "polom" industrijskih in drugih zmogljivosti visoko razvitih držav zahodnega sveta, poslabšuje že tako težaven in negotov bližnjevzhodni položaj. Ta novica je prišla prav v času novega resnega poslabšanja razmer na območju Bližnjega vzhoda, kjer Izrael načrtno moti splošno ozračje in se trdoglavo izogiba edini možni poti trajne in pravične rešitve četrstoletnega arabsko-izraelskega problema.

Zato lahko novo Kissingerjevo "bombo" v sedanjem mučnem in temačnem ozračju na Bližnjem vzhodu kot žarišču vojne pojmuje kot ne-

Jože Cesar razstavlja v Tržaški knjigarni. Dela, v glavnem krajine in portreti, potrjujejo, da je umetnik ostal zvest svoji dose-danji. poti. Bralcem priporočamo, da si jo ogledajo

posredno grožnjo miru, saj lahko to žarišče vsak hip spremeni v novi vojni požar, katerega dimenzij in posledic ni mogoče niti predvideti.

O podobnih grožnjah so sicer precej pisali tudi do sedaj v tisku zahodnih držav. Toda najpogosteje temu niso pripisovali posebne pozornosti. Zdaj pa je bila ta grožnja potrjena na mestu, ki je zelo odgovorno.

Sicer na prve novice o možni vojaški intervenciji ZDA na Bližnjem vzhodu zaradi nafte datirajo še iz srede 1973, leta - nekaj mesecev pred izbruhom četrtega arabsko-izraelskega oboroženega spopada. Isto leto so v puščavskih delih Kalifornije izvedli tudi prve vojaške vaje nekaterih enot ameriške armade s ciljem: bojni učinki v puščavskih pogojih. Od tedaj pa do pred nekaj dnevi praktično niso prenehale krožiti novice o možnostih nasilne "rešitve" problema cene oskrbe z nafto za gospodarstva zahodnih držav z izvorov na Bližnjem vzhodu. Hkrati s širjenjem takih glasov nadaljujejo tudi ustrezne vojaške vaje in pripravo za ta namen "izbranih" enot kopenske vojske, "mornarjev" (znanih iz vojne v Indokini) kot tudi nekaterih drugih delov posameznih rodov oboroženih sil ZDA.

Vojna na Bližnjem vzhodu zaradi strateško pomembnih točk, kot sta Golan in Sueški kanal, torej nikakor ni bila vzrok sedanje akutne energetske krize na svetu. Oboroženi spopad je to krizo samo še bolj zapletel, pospešil in aktualiziral in ji dal novo in do sedaj neznano vsebino in dimenzijo, njen vzrok pa je v neenakopravnih mednarodnih ekonomskih odnosih, ki trajajo že dolgo in ki ko postali nevzdržni.

Ne glede na to, koliko so realne možnosti ameriške vojaške intervencije v sedanjih pogojih ravnotežja sil in interesov na tem območju pa groženj z druge strani Atlantika nikakor ne bi smeli podcenjevati. Nekateri ameriški viri namreč govore o tem, da so kot prve žrtve morebitne agresije določene tri z nafto najbogatejše arabske države - Saudova Arabija, Libija in Kuvajt. Za njihova naftna polja je planirana po ena ameriška divizija ali skupno približno toliko sil, kolikor imajo vse tri države skupaj svojih neprimerno slabše opremljenih in usposobljenih armad.

Res je, da ideje o vojaški intervenciji in njihova praktična uporaba niso isto. Toda že samo dejstvo, da take grožnje proti neodvisnim in suverenim državam tudi javno navajajo, je tako resno, da morajo z njim z obsodbo in zavračanje računati vsi dejavniki, zainteresirani za mir in spoštovanje miroljubnih mednarodnih odnosov.

PROCES PROTI PAPADOPULU

Sodnik anteskega apelacijskega sodišča Georgios Voltis je začel zasliševati bivšega grškega predsednika Georgia Papadopula, obtoženega izdaje in upora proti zakoniti ustavni ureditvi. Tako je tudi formalno stekel sodni proces proti najvišjim voditeljem grške vojaške hunte, ki je prevzela oblast po vojaškem udaru leta 1967.

Saigon ne spoštuje pariških dogovorov

Položaj v Južnem Vietnamu se niti po podpisu pariških dogovorov ni povsem normaliziral in saigonski režim, ob podpori ZDA, je še naprej nadaljeval provokacije proti začasnemu revolucionarni vladi Južnega Vietnama, vojska saigonskega režima je vdiralna na osvobojeno ozemlja in ni zapustila tistega ozemlja, ki bi ga po pariških dogovorih morala upravljati začasna revolucionarna vlada Južnega Vietnama. Saigonski režim je še naprej preganjal pristaše vietnamskega osvobodilnega gibanja in ni izpustil iz zaporov in koncentracijskih taborišč političnih jetnikov in vojakov-ujetnikov. Povsem naravno je, da osvobodilna vojska ni mogla in ne more trpeti vsega tega. Ta vojska se je odločila, da zasede tista ozemlja, ki ji po pariških dogovorih pripadajo. To pa je sprožilo najrazličnejše verzije. Tisk in radio poročata izkrivljene vesti o vsem tem in skušajo prepričati javnost, da so "komunisti sprožili vojno proti Saigону". O tem, kako v resnici stoje stvari in o dogajanjih v Vietnamu so spregovorili tudi v Hanoiu, prestolnici Vietnamske demokratične republike. Tako le pravijo v Hanoiu: "Gre za vojaško dejavnost krajevnega značaja z namenom, da odpravi oporišča, ki jih je Saigonski režim zavzel na ozemlju, ki je bilo ob podpisu

pariških dogovorov, januarja 1973, pod nadzorstvom začasne revolucionarne vlade Južnega Vietnama. Zavzetje glavnega mesta pokrajine Fhuc Long, ki so ga zavzele osvobodilne sile predstavlja vrnitev na stanje, kakršno je bilo ob sklepu pariških dogovorov. To mesto in vsa pokrajina sta bila v tistem času pod nadzorstvom revolucionarne vlade, vendar je Saigon na tem področju dal zgraditi deset vojaških oporišč, iz katerih je nato izvajal oborožene pohode na osvobojeno ozemlje. Značilno pa je, da je do teh pohodov prihajalo praviloma med žetvijo riža in saigonski vojaki so kmetom nasilno jemali letino ali pa jo uničevali. Začasna revolucionarna vlada Južnega Vietnama in vlada DR Vietnama sta od začetka vztrajno zahtevali, naj se dosledno izvajajo določila pariških dogovorov ter poudarjali, da če se to ne bo zgodilo, sta pripravljene odločno nastopiti proti kršilcem dogovorov.

Poročila, ki jih širijo na zahodu o nekakšnih ofenzivah velike razsežnosti, ki naj bi jih pripravljale ali že začele osvobodilne sile, so netočne in kot take jih v Hanoiu odkalnajo kot izmišljotino, ki jih podtikajo iz Saigona z namenom, da bi podaljšali in upravičili politiko sedanjega saigonskega režima".

Pred bližnjimi volitvami na Koroškem

Na Koroškem bodo 2.marca letos deželne volitve. Priprave na te volitve so že v teku. Okrepil se je boj zlasti med socialisti, ki so bili doslej na vladi in Ljudsko stranko, ki je v opoziciji. Tako prva kot druga stranka skušata pritegniti na svoj breg kolikor mogoče več volivcev. Zato se poslužujeta nacionalističnih gesel.

Slovenci so razdeljeni v tem predvolilnem boju. Tisti, ki so dajali svoj glas socialistom so razočarani in jim zato obračajo hrbet. Socialisti so namreč razočarali pričakovanja Slovencev, saj nišo uresničili danih obljub in niso niti pristopili k uresničevanju določil avstrijske državne pogodbe, ki daje določene pravice slovenski manjšini. Iz kandidatne liste so socialisti izločili slovenske kandidate. Isto je storila demokristjanska ljudska stranka. Slovenska skupina, ki je bila doslej na strani avstrijske ljudske stranke, je sklenila, da se samostojno predstavi na volitvah, toda izgledi, da bi uspela poslati svojega predstavnika v deželni zbor, so pičli.

Komunistična partija Avstrije je odločno na strani Slovencev. Na svojo listo je vključila tudi slovenskega kandidata Mirka Messnerja, ki ima konkretne možnosti, da se poleg deželnega sekretarja partije, krepko uveljavi. Kot je znano, je

avstrijska KP tudi na prejšnjih volitvah krepko napredovala tudi po zaslugi slovenskih volivcev.

Glasilo Zveze slovenskih organizacij na Koroškem "Slovenski vestnik" se boji, da se bo sedanja volilna kampanja, na Koroškem, sprevrgla v demagoški obračun in v zlorabljanje slovenskih manjšinskih vprašanj za neodgovorno netenje nacionalističnih strasti. Že sedaj se da sklepati, da volilna kampanja nič dobrega ne obeta ter da bo lov na volivce potekal v znamenju vprašanj, ki s problemi slovenske manjšine na Koroškem nimajo bistvene zveze. Tako socialisti kot ljudska stranka so že pokazali, kateri je njihov glavni cilj: "pridobiti si glasove tistih avstrijskih nacionalistov, za katere obe veliki stranki doslej, morda, nista bili dovolj nacionalni. Doslej vladajoča socialistična stranka in opozicijska ljudska stranka Koroške sta se znašli skupaj na isti poti in bosta naposled kapitulirali pred nacionalisti tako v lastnih vrstah kot v "nestransarskih" velikonemških nacionalističnih organizacijah.

Obnovite naročnino

Sestanek predstavnikov evropskih komunističnih in delavskih partij

V dneh od 19. do 21. decembra 1974 je bil v Budimpešti sestanek predstavnikov komunističnih in delavskih partij iz vse Evrope. Na njem so konkretno pristopili k pripravi na evropsko konferenco komunističnih in delavskih partij. Po sestanku je bilo objavljeno naslednje sporočilo:

"V skladu z dogovorom, doseženim na posvetovalnem sestanku komunističnih in delavskih partij Evrope v Varšavi, oktobra 1974, je bil v Budimpešti pripravljani sestanek, na katerem so sodelovale delegacije naslednjih partij:

KP Avstralije, KP Belgije, Bolgarska KP, Progressivne partije delovnega ljudstva Cipra (AKEL), KP Češkoslovaške, KP Danske, KP Finske, KP Francije, KP Grčije, KP Irske, Zveze komunistov Jugoslavije, Poljske združene delavske partije, KP Luxemburga, Madžarske socialistične delavske partije, KP Velike Britanije, Nemške KP, Enotne socialistične stranke Nemčije, KP Norveške, Enotne socialistične stranke zahodnega Berlina, KP Italije, KP Portugalske, Romunske KP, KP San Marina, KP Španije, Švicarske partije dela, Leve partije komunistov Švedske, KP Sovjetske zveze in KP Turčije. Zveza islandskega ljudstva je poslala udeležencem sestanka pozdravno brzojavko.

Udeleženci so izrazili zadovoljstvo sprico dosedanjega uspešnega dela za pripravo konference komunističnih in delavskih partij Evrope in so na sestanku široko izmenjali misli o političnih in praktičnih vprašanjih za njeno nadaljnjo pripravo.

Na dnevnem redu konference komunističnih in delavskih partij Evrope bo "boj za mir, varnost, sodelovanje in družbeni napredek v Evropi". Med razpravo so udeleženci sestanka razložili poglede svojih partij o teh vprašanjih.

Na budimpeštanskem sestanku so dosegli soglasje o ustanovitvi redakcijske komisije konference komunističnih in delavskih partij Evrope, pri delu katere lahko sodelujejo delegacije vseh teh partij. Komisija bo sama organizirala svoje delo z namenom, da dosežejo izmenjavo misli in rezultatov sestankov v Varšavi in Budimpešti. Na prošnjo bratskih partij je Enotna socialistična stranka Nemčije izrekla soglasje, da opravi naloge, ki so povezane s skličenjem in delom komisije.

Udeleženci sestanka so se izrekli za organiziranje seminarja o problemih, povezanih s tematiko konference.

Predstavniki komunističnih partij Evrope so znova potrdili svoje prizadevanje za zbiranje in enotnost vseh demokratičnih in naprednih sil celine.

Partije, udeležene sestanka, so znova potrdile svojo solidarnost s komunisti in vsemi demokrati Španije, ki se bojujejo za odpravo zadnjega fašističnega režima v Evropi, z ljudstvi Cipra in Severne Irske, z vsemi, ki se v različnih delih sveta bojujejo proti imperialističnemu zatiranju, za demokracijo, narodno neodvisnost, mir in socializem.

Delo pripravljalnega sestanka je potekalo v duhu enakopravnosti, medsebojnega razumevanja in proletarske solidarnosti".

"Naša konferenca bo konferenca komunističnih partij, ki mora izoblikovati politično zasnovo in smotre za mobilizacijo množic v boju za mir, varnost in sodelovanje ter proti imperializmu. Miroljubna koeksistenca ne pomeni ohranitve družbenega in političnega statusa quo, marveč naj pripomore k boju proti gospodstvu kapitala ter boju za temeljite demokratične preobrazbe, za socializem - seveda v različnih oblikah.

BORIS PONOMAREV, sekretar CK KP Sovjetske zveze, je poudaril, da mora sestanek v Budimpešti osredotočiti pozornost na vsebino konference in njenih dokumentov. "Tukaj zastopane komunistične partije so si enotne v tem, da puščanja mora odpraviti razdelitev Evrope na antagonistične vojaške grupacije. Na berlinski konferenci bi morali nastopiti argumentirano, da bi bilo vsem političnim silam in vsem narodom povsem jasno, za kakšen mir, za kakšno varnost, za kakšno sodelovanje se zavzemajo komunisti in kaj nameravajo ukreniti. Ko je govoril o nujni krepitvi evropskega komunističnega gibanja, utrjevanja njegove enotnosti in monolitnosti, se je dotaknil zaostrovanja odnosov med kapitalistično Evropo in državami v razvoju. Dejal je: "Gre za krizo neokolonializma. Neslutena aktualnost za zahodnoevropske države je dobila nalogo rekonstrukcije teh odnosov, popolnega prizadevanja načela enakopravnosti in vzajemne koristi, suverene pravice držav v razvoju, da razpolagajo s svojim bogastvom".

WILLI GERNs, delegat KP Nemčije, je ugotovil, da se krepi enotnost komunističnega gibanja. Ko je govoril o dokumentih, ki naj jih izdela prihodnja konferenca, je dejal, da je treba v njih omeniti nevarnosti, ki prihajajo od sovražnikov politike popuščanja napetosti kot tudi potrebo po enotnih akcijah komunistov, socialdemokratov in drugih demokratičnega gibanja. Ko je govoril o dokumentih, ki naj jih izdela prihodnja konferenca, je dejal, da je treba v njih omeniti nevarnosti, ki prihajajo od sovražnikov politike popuščanja napetosti kot tudi potrebo po enotnih akcijah komunistov, socialdemokratov in drugih demokratičnih elementov meščanske družbe. Gerns je govoril tudi o pomenu boja komunistov proti brezposelnosti, antikomunizmu in nacionalizmu, proti fašistični nevarnosti, diskriminaciji komunistov in drugih demokratičnih sil, govoril je tudi o pomenu boja za demokratične pravice delavcev v državah kapitalistične Evrope.

GIANCARLO PAJETTA, član političnega urada KP Italije, je govoril o možnostih in potrebah po soočenju s sedanjo krizo prek ustvarjanja široke fronte sil okoli demokratičnega programa in širokega mednarodnega sodelovanja, ki bi temeljilo na demokratičnih načelih in na spoštovanju nacionalnih interesov in suverenosti. Dejal je, da se nahajamo na enem izmed tistih preobratov, ki omogoča bolj dramatičen prehod iz enega obdobja v

(Nadaljevanje na 6. strani)

Odkrita izmenjava stališč in konkretni predlogi za evropsko konferenco

Na pripravljalnem sestanku v Budimpešti so govorili predstavniki skoraj vseh komunističnih partij Evrope. Odkrito so izmenjali stališča partij in postavili konkretne predloge za evropsko konferenco komunističnih partij. Razprava je potrdila široko sprejeto stališče, po katerem morejo komunistične partije pri reševanju problemov, s katerimi se srečujejo, najširše sodelovati z demokratičnimi in naprednimi silami, s sindikati in najširšimi množicami delovnih ljudi.

Na začetku sestanka je udeležence pozdravil prvi tajnik CK Madžarske socialistične delavske partije Janoš Kadar. Ta je med drugim dejal, da ustvarjanje popuščanja napetosti med Vzhodom in Zahodom odpira ugodne možnosti za to, da komunistične partije izpolnijo svoje zgodovinsko poslanstvo in se še naprej trudijo za napredek in mir. Kadar je tudi dejal, da komunistične partije že dolgo

nimajo ne centra ne vodilne partije, in da kaj takega ni niti potrebno, saj so samostojne, prekaljene v boju in oborožene z izkušnjami, samostojno oblikujejo svojo politiko in določajo svoje naloge. Vendar pa, tako je poudaril, boj sam terja, da se predstavniki partij občasno sestajajo, si izmenjajo revolucionarne izkušnje ter uskladijo akcije.

Na tem mestu objavljamo kratke izvlečke iz govorov nekaterih predstavnikov komunističnih partij.

ANTONIS AMBATIELOS, predstavnik KP Grčije, se je zavzel za to, da naj bi prihodnja konferenca sprejela program akcije, ki bi vsebovala smotre, ki so skupna podlaga za dejavnost vseh partij.

JEAN KANAPA, predstavnik KP Francije, je posredoval mnenje njegove partije, naj konferenca sprejme poziv naslovljen vsem miroljubnim silam Evrope. Dejal je:

Odkrita izmenjava stališč

drugo in prepušča delavskemu razredu in delovnim ljudem funkcijo, da začnejo voditi družbo kot silo, ki bo sposobna predlagati pozitivno rešitev in zbrati okoli sebe vse napredne sloje za reševanje in obnovo tistega, od česar je odvisno, ali bosta preživela civilizacija in njen razvoj. Govornik je zatem poudaril, da je prepričan, da bo široko zasnovani proces popuščenja napetosti med Vzhodom in Zahodom obrodil nove uspehe ter spodbudil sodelovanje v vseh smereh in da bo to sodelovanje odpravilo obstoječo blokovsko razdelitev. Sodelovanje dveh delov Evrope bi se moralo, razvijati v širokem svetovnem prostoru. V odkritem sodelovanju so možnosti za združevanje komunističnih partij Vzhoda in Zahoda in te se morajo obrniti k vsem naprednim silam in si pri tem prizadevati, da bi zavrgle vse predsodke. Pajetta je še poudaril: "Imeli bomo toliko več uspeha, kolikor bolj bo enotnost komunističnih partij zasnovana na avtonomiji in razumevanju danih zgodovinskih razmer".

ALEKSANDER GRLIČKOV, tajnik izvršnega komiteja predsedstva CK ZK Jugoslavije, je govoril o pomenu politike neuvrščenosti, ki je tudi stvarna opora za vse tiste sile, ki v premagovanju blokovske razcepljenosti vidijo perspektivo napredne vloge evropske celine v procesih za demokratizacijo mednarodnih političnih in gospodarskih odnosov ter učinkovite elemente varnosti in sodelovanja. Poudaril je tudi, da boja za družbeni napredek ni mogoče omejevati z nobenimi mejami, ne zemljepisnimi, ne državnimi, ne družbenopolitičnimi, ker je ta boj po svojem bistvu vsesplošen. Tako kot na prvem mora politično popuščenje v Evropi dopolniti in podkrepiti še vojaško popuščenje. Razvoj političnega in vojaškega posrečanju v Varšavi je Grličkov tudi v Budimpešti podčrtal, da mora biti vsestranska enakopravna in svobodna izmenjava mnenj, na podlagi lastnih izkušenj v boju za mir, varnost, sodelovanje in družbeni napredek glavna zna-

čilnost priprav na konferenco ter njenega dela.

EDVARD BABJUH, sekretar CK Poljske združene delavske partije, je dal poudarek sodelovanju komunistov z vsemi demokratičnimi silami predvsem s socialisti in socialdemokrati. Poudaril je, da poljska partija zastopa stališče, da je skupno politično delovanje komunistov socialistov in socialdemokratov danes možno, zlasti v zvezi s popuščanjem napetosti, bojem proti monopolom in za obrambo demokratičnih svoboščin.

ROYBEN FULBER, delegat KP Velike Britanije, je govoril o vprašanju, kako organizirati, krepiti in zbirati sile miru. Dejal je, da te sile v njegovi državi kot tudi v številnih drugih kapitalističnih državah se ne omejujejo le na delavski razred in delavsko gibanje, marveč vključujejo tudi elemente različnih ideologij. Kakor kaže praksa, je dejal, obstajajo možnosti za zbiranje skupin različne socialne strukture in različnih ideologij, religij in politične usmeritve. Dejal je tudi, da vodstvo britanskih komunistov meni, da pomeni danes problem razorožitve eno izmed osrednjih vprašanj, razvijanje mednarodne solidarnosti sindikatov pa drug pomemben moment sodobne Evrope. Tretje vprašanje, ki se ga želijo dotakniti na berlinski konferenci, je odnos do narodnoosvobodilnega boja, saj pomenita solidarnost z osvobodilnimi gibanji in pomoč državam v razvoju naravno nalogo komunistov in življenjsko pomemben pogoj boja za mir.

KONSTANTIN TELALOV, predstanik KP Bolgarije, je predlagal, naj berlinska konferenca sprejme dva dokumenta - politično deklaracijo in poziv narodom. Dejal je, da se Evropa ne more osamiti pred ostalim svetom in da evropskih problemov ni mogoče obravnavati ločeno od splošnih svetovnih problemov. Dejal je tudi, da Evropa vpliva na ves svet pa tudi nanjo občutno vplivajo faktorji zunaj Evrope, ki jih je treba upoštevati.

VASIL BILAK, delegati KP Češkoslovaške, je dejal, da mora konferenca v Berlinu pokazati vsem evropskim narodom perspektive in možnosti pozitivnega razvoja Evrope. Zavzel se je tudi za to, naj se konferenca obrne na vlade, parlamente, socialistične stranke, napredna gibanja, pa tudi na sredstva množičnega obveščanja, trgovske in poslovne kroge ter družbene organizacije, da bodo aktivno pomagale izvajati sklepe, ki jih bo sprejela meddržavna konferenca o evropski varnosti in sodelovanju.

MANUEL AZCARATE, predstanik KP Španije, je dejal, da mora delavski razred v kapitalističnih državah, s svojo dejavnostjo onemogočiti nadaljnji razvoj tega dela sveta v negativni smeri. Konferenca komunističnih partij naj da velik prispevek k pozitivnim procesom, ki ga je doslej dala politika popuščenja napetosti in napredku svetovnega miru. Izhajajoč iz dejstva, da delujejo komunistične partije v različnih razmerah, bo po mnenju predstavnika španske partije, odsevala to različnost. Konferenca mora poudariti, da

so partije neodvisne in da same oblikujejo svojo politiko in določajo svoje naloge. Poudaril je tudi, da boj za napredek in mir v Evropi ni samo naloga komunistov. Potrebno je, da se obnovi dialog in izboljša sodelovanje z različnimi političnimi silami, zlasti s socialističnimi strankami.

STEFAN ANDREI, predstavnik romunskih komunistov, je dejal, da morajo vsi sklepi konference, temeljiti na soglašanju. Upoštevati pa je treba načelo neodvisnosti in enakopravnosti ter pravice vsake partije, da samostojno določa svojo smer. Ko je govoril o nevarnosti, ki pretijo Evropi in svetu, je med drugim dejal, da nevarnosti izvirajo iz delitve Evrope na antagonistične vojaškopolične grupacije, kot tudi iz dejstva, da so danes v Evropi koncentrirane najmočnejše vojaške sile. Stvarne varnosti v Evropi ne bo, če se ne umaknejo tuje čete, odpravijo vojaške baze, doseže razorožitev in izoblikujejo novi odnosi med državami.

ARPAD PULAI, delegat Madžarske socialistične delavske partije, je med drugim poudaril, da je uspeh boja za mir in varnost v marsičem odvisen od tega, ali bodo evropske komunistične in delavske partije prožne v pogajanjih s silami, ki so zainteresirane za sodelovanje, in ali bo mogoče s temi silami doseči enotne akcije. Potrebna je sindikalna enotnost, ki bi bila pomeben korak na poti k enotnosti delavskega gibanja. Komunistične partije morejo v boju proti agresivnim silam, poiskati veliko novih zaveznikov tudi med ženskami in mladino, pa tudi med različnimi družbenimi silami.

TRŽAŠKI PARTIZANSKI PEVSKI ZBOR

V soboto, 25. januarja ob 20.30

V Kulturnem domu v Trstu
PARTIZANSKA BALADA

V počastitev

30. obletnice osvoboditve

Dirigira Oskar Kjuder

Sodolovec dirigenta: A. Curk

Solista:

Nora Jankovič

in Ivan Sancin

Recitatorja:

Julij Guštin

in Piero Panizon

Dokumentarni film RTV Ljubljana

Diapozitivi: M. Spetič, L. Počkaj in A. Žerjal

Ponovitev v nedeljo, 26. januarja ob 17. uri.

STALNO SLOVENSKO
GLEDALIŠČE V TRSTU
Kulturni dom

Ferenc Molnar

LILIJOM

Režija Dušan Mlakar

Ponovitve:

V soboto, 18. t.m. ob 20.30 (izven abonmaja), v nedeljo, 19. t.m. ob 16. uri (abonma red F), v sredo, 22. t.m. ob 20.30 (abonma red D - mladinski), v četrtek, 23. t.m. ob 16. uri (abonma red G).

Paver Golia

JURČEK

Pravljica v 4 dejanjih
V torek, 21. t.m. ob 15.30

DELO - glasilo KPI
za slovensko narodno manjšino

Direktor Marija Bernetič

Odgovorni urednik

Anton Mirko Kapelj

Uredništvo in uprava:

Trst - Ulica Capitolina, 3

telef. 764-872, 744-047.

Dopisništvo v Gorici: Ulica Locchi, 2

telef. 24-36

Letna naročnina 1.500 lir.

Poštni tekoči račun 11/7000

Task: Tipo/offset Riva

lastnika: C. Facchetti in P. Zucca

Trst, Ul. Torrebianca 12